

این متن از سایت دانشنامه حوزوی "ویکی فقه" اخذ شده است.
برای آشنایی و استفاده بیشتر به نشانی www.wikifeqh.ir مراجعه فرمایید.

عمل

کلیدواژه: عمل، واجب، حرام.
پرسش: از نگاه قرآن کریم کدام عمل است که در شرایط زمانی و یا مکانی خاص، انجام دادن آن حرام و در شرایط دیگر واجب و ترک آن حرام است؟
پاسخ: یک عمل برای دو فرد یا در دو شرایط متفاوت می‌تواند واجب و یا حرام باشد که در این‌جا به دو نمونه اشاره می‌شود:

فهرست مندرجات

- ۱ - واجب یا حرام بودن یک عمل
  - ۱.۱ - نمونه اول
  - ۱.۲ - نمونه دوم
- ۲ - پانویس
- ۳ - منبع

واجب یا حرام بودن یک عمل

← ۱. نمونه اول

ووجب یک عمل در شرایط ویژه مانند **مناسک حج** که طبق آیه: «وَلِلَّهِ عَلَى النَّاسِ حِجُّ الْبَيْتِ مَنِ اسْتَطَاعَ إِلَيْهِ سَبِيلًا»^[۱] کسانی که توانایی بر انجام این عبادت ندارند، **حج** بر آنها واجب نیست؛ ولی براساس آیه شریفه: «يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِنَّمَا الْمُشْرِكُونَ نَجَسٌ فَلَا يَقْرَبُوا الْمَسْجِدَ الْحَرَامَ بَعْدَ عَامِهِمْ هَذَا»^[۲] که از ورود **مشرکان** به **مسجدالحرام** و انجام مناسک حج حرام دانسته شد؛ زیرا یکی از شرایط درستی اعمال حج، **مسلمان** بودن است.^[۳]^[۴]

← ۲. نمونه دوم

بر اساس آیه شریفه: «إِنَّمَا حَرَّمَ عَلَيْكُمُ الْمَيْتَةَ وَالدَّمَ وَلَحْمَ الْخُنْزِيرِ وَ مَا أَهْلَ بِهِ لَعِبَرِ اللَّهِ فَمَنْ اضْطُرَّ غَيْرَ بَاغٍ وَ لَا عَادٍ فَلَا إِثْمَ عَلَيْهِ إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ»^[۵] خوردن **مردار** حیواناتی که **ذبح** شرعی نشده‌اند، در صورت اختیار حرام است؛ ولی در صورت **اضطرار** و جایی که حفظ جان **انسان**، وابسته به خوردن این گوشت باشد، **حلال** و **واجب** شمرده شده و ترک آن **حرام** است.^[۶]

پانویس

۱. ↑ آل‌عمران (۳)، آیه ۹۷؛ «و برای خدا بر مردم است که آهنگ خانه (او) کنند، آنها که توانایی رفتن به سوی آن دارند».
۲. ↑ توبه (۹)، آیه ۲۸؛ «ای کسانی که ایمان آورده‌اید! مشرکان ناپاکند پس نباید بعد از امسال، نزدیک مسجد الحرام شوند».
۳. ↑ شیخ طوسی، مجد بن حسن، الجمل و العقود فی العبادات، ص ۱۲۸، مؤسسه نشر دانشگاه فردوسی مشهد، ۱۳۸۷ ق.
۴. ↑ علامه حلی، حسن بن یوسف، تذکره الفقهاء، ج ۹، ص ۲۳۸، مؤسسه آل‌البیت (ع)، قم، چاپ اول، بی‌تا.
۵. ↑ بقره (۲)، آیه ۱۷۲؛ «خداوند، تنها (گوشت) مردار، خون، گوشت خوک و آنچه را نام غیر خدا به هنگام ذبح بر آن گفته شود، حرام کرده است. (ولی) آن‌کس که مجبور شود، در صورتی که ستمگر و متجاوز نباشد، گناهی بر او نیست (و می‌تواند برای حفظ جان خود، در موقع ضرورت، از آن بخورد) خداوند بخشنده و مهربان است».
۶. ↑ خواجه‌نوی مازندرانی، (مجد) اسماعیل، الرسائل الفقهية، محقق و مصحح: رجایی، سیدمهدی، ج ۳، ص ۱۶۷، دارالکتاب الإسلامی، قم، چاپ اول، ۱۴۱۱ ق.

منبع

پایگاه اسلام کوئینست.

رده‌های این صفحه : فقه | احکام خودنی و آشامیدنی ها